

Růst platů státních zaměstnanců je stále nejistý

25.08.2022 , Aktualizováno 26.08.2022

Redakce

V souvislosti s rostoucí inflací se rozhořela debata mezi odbory a vládou o zvyšování platů státních zaměstnanců. Zatímco odboráři navrhují výrazný růst až o 15 procent, vláda varuje, že by takové navýšení platů roztočilo inflační spirálu a nebylo rozpočtově odpovědné. Prezident Unie zaměstnavatelských svazů ČR Jiří Horecký navrhuje kompromisní růst o 8-10 % u zaměstnanců, jichž se týkalo zmražení platů, a o 3-5 % u ostatních státních pracovníků.

Vláda již schválila 10% růst platů od 1. září letošního roku pro nepedagogické pracovníky, zaměstnance v kultuře a úředníky, kteří nespádají pod služební zákon. Celkem se toto zvýšení dotkne přes 300 tisíc pracovníků a státní kasu přijde na 2,2 miliardy korun. Od ledna příštího roku si pak polepší i hasiči a policisté, taktéž o 10 %. Ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka navrhoval, aby od ledna rostly platy o 5 % také pedagogickým pracovníkům, zdravotníkům a pracovníkům v sociálních službách.

Růst platů o inflaci

Odbory však požadují navýšení platů už od září, a to o 15 %. Argumentují tím, že státní zaměstnanci v současné době kvůli vysoké inflaci ztrácejí téměř pětinu své kupní síly. Podle Horeckého hraje tlak odborů větší roli než stav veřejných financí. „*Odbory vždy navrhnou maximální možné navýšování, je to jejich poslání. Úlohou státu ale není a nemůže být plně kompenzovat všem obyvatelům inflační křivku. Platy nemohou růst o 15 procent v době, kdy si podnikatelé naopak utahují opasky,*“ komentuje.

Plat pobírají zaměstnanci státu, krajů, měst a obcí a jimi zřizovaných rozpočtových a příspěvkových organizací. Nejedná se jen o úředníky, ale taky o učitele, zdravotnický personál, zaměstnance v sociálních službách, policisty nebo hasiče. Plat v Česku dostává přibližně milion zaměstnanců.

Ačkoli se často platy zaměňují se mzdami, mzda náleží pracovníkům v soukromém sektoru. Její výše je založena primárně na dohodě mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, roli hrají také odbory, tržní konkurence a samozřejmě zákoník práce.

Výši platů oproti tomu stanovuje stát, a to prostřednictvím takzvaných platových tabulek. Ke změnám ve výši platů (zpravidla tedy jejich zvýšení) dochází nejčastěji od 1. ledna, výjimečně ale i dříve. Například před pěti došlo k navýšení platů sociálních pracovníků od 1. července.

Dlouhodobě platila premisa, že práce pro stát s sebou nese řadu benefitů, například vysokou míru jistoty a stability či předvídatelnost prostředí, a proto byly platy státních zaměstnanců zpravidla nižší než mzdy v soukromém sektoru. Pravdou také je, že na platy státních zaměstnanců musí vydělat peníze pracovníci soukromého sektoru.

Od roku 2016 se však situace obrátila a platy jsou průměrně až o 13 % vyšší než mzdy. Nyní i na pozicích se stejnou náplní práce pobírají více peněz státní zaměstnanci. V loňském roce byla průměrná mzda v soukromém sektoru necelých 40 tisíc Kč, zatímco ve veřejném téměř 45 tisíc. „*Ve většině západoevropských zemí se růst platů řídí růstem a silou národní ekonomiky, tedy podle růstu mezd v soukromém sektoru. V ČR to bylo v posledních několika letech obráceně, a to způsobilo výrazné rozevření nůžek mezi platem a mzdou na úkor odměňování lidí v soukromém sektoru,*“ vysvětluje Horecký.

V soukromém sektoru dochází k navýšení mezd individuálně v závislosti na výkonu konkrétního zaměstnance. Ve veřejném sektoru ale platové tabulky reflektují pouze typ pracovního zařazení, kvalifikaci a předchozí praxi, nikoli individuální výkon a efektivitu práce. Ty lze odměnit jedině osobními příplatky či odměnami, nikoli navýšením mzdy jako takové.

„*Český systém odměňování ve veřejném sektoru neodpovídá potřebám pracovního trhu 21. století. Např. růst platu na základě odpracovaných let může být spíše nespravedlivým nebo demotivujícím prvkem,*“ uzavírá Horecký a vyzývá k zavedení systému, který by umožňoval snáze reflektovat osobní nasazení a pracovitost konkrétních státních zaměstnanců.

Zdroj: https://allnews.cz/2022/08/25/rust-platu-statnich-zamestnancu-je-stale-nejisty/?fbclid=IwAR1oimc7utVbx2IGh-ghAn6SKIHTLuf9ImNAmPT1_HQJsi1E3SfNqXtCJZ0